

Länsstyrelsen i Stockholms län

Luntnakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Ann Sofie Fredriksson
08-563 086 75
ann.sofie.fredriksson@hsv.se
BESLUT

2011-10-11
Reg.nr 12-1982-11

Avrapportering av uppdrag att följa upp och analysera den egna verksamheten utifrån det minoritetspolitiska målet (801-7591-2011)

Målen för minoritetspolitiken är att ge skydd för de nationella minoriteterna, stärka de nationella minoriteternas möjligheter till inflytande och stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande.

Högskoleverket har tillsammans med tio andra myndigheter i uppdrag att under tre år, 2010–2012, följa upp och analysera den egna verksamheten utifrån minoritetspolitikens mål. Detta är uppföljning för år 2, det vill säga oktober 2010 till oktober 2011.

Uppföljningen ska göras efter följande frågeställningar:

- 1) Med utgångspunkt i regeringsbeslutet – Vilka externa insatser har myndigheten gjort under perioden inom de tre minoritetspolitiska delområdena;
  - diskriminering och utsatthet
  - inflytande och delaktighet (både centralt och om det finns, lokalt)
  - språk och kulturell identitet?

Hur har insatserna initierats? (genom kartläggning, samråd med minoriteterna, annat?)

Vilka resultat har insatserna inom de olika delområdena haft för de nationella minoriteterna?

- 2) Vilka (om) särskilda regeringsuppdrag har myndigheten haft när det gäller nationella minoriteter?

Vilka resultat har insatserna haft för de nationella minoriteterna?

- 3) Hur ser myndighetens samråd med de nationella minoriteterna ut?

Vilka samråder myndigheten med? Hur har urvalet gått till?

- 4) Var i organisationen finns ansvaret för myndighetens minoritetspolitiska arbete?
- 5) Hur sprids kunskap om minoriteterna och minoritetsspråken inom myndigheten? Vilka resultat har detta fått?

Frågeställning 1

Högskoleverket är en av närmare 50 myndigheter inom högskoleområdet som alla får sina instruktioner och regleringsbrev av regeringen. Bland myndigheterna finns Sveriges universitet och högskolor. Högskoleverket har, i linje med instruktionen, avgränsat uppdraget om de minoritetspolitiska målen till den egna verksamheten, eftersom vi inte har föreskrivningsrätt i denna fråga.

För närvarande pågår en utredning som ska ge förslag om ”en effektiv myndighetsstruktur i fråga om Högskoleverket, Verket för högskoleservice och Internationella programkontoret för utbildningsområdet” så att tre myndigheter blir två. Det innebär en renodling så att granskning samlas i en myndighet och service och samordning i den andra. De två myndigheterna startar sina verksamheter den 1 januari 2013. Högskoleverket som myndighet upphör i och med att uppdraget är slut. 2012 är det tredje och avslutande året för att följa upp och analysera den egna verksamheten utifrån det minoritetspolitiska målet. Det är samtidigt Högskoleverkets sista verksamhetsår, där fokus kommer att vara på kärnverksamheterna: kvalitetsgranskning av högre utbildning, bedömning av utländska examina, statistik och analyser, studenternas rättssäkerhet samt studieinformationsuppdraget.

Under hösten 2011 inventerade Högskoleverket vilka språkkunskaper som personalen har. Det var en del i vårt arbete med det minoritetspolitiska målet och ett led i vår strategi för att förbättra servicen till våra besökare. Resultatet av enkäten visade att fem personer på myndigheten kan finska och en medarbetare har läst 40 poäng på högskolenivå i nordsamiska. Det innebär att Högskoleverkets reception nu har tillgång till en lista över vilka anställda som talar vilka språk och kan vidarebefordra kontakt vid frågor på en del andra språk än svenska. För minoritetsspråket finska finns fem kontaktpersoner bland myndighetens anställda. Receptionen behöver få rutiner för hur de ska ta hand om kontakter som tas på de övriga minoritetsspråken.

Som en del i det särskilda regeringsuppdraget (se frågeställning 2) hölls samråd med minoritetsföreträdare. Vid dessa samråd fick de även uttala sig om behovet av en särskild informationsbroschyr på de olika minoritetsspråken. Högskoleverket tog i år beslut att inte översätta informationsbroschyren ”Att studera på högskolan” till minoritetsspråken med hänsyn till synpunkterna i samråden och med tanke på den låga andelen nedladdningar av den tidigare upplagan.

År 2011 anordnade Högskoleverket två stora nationella konferenser. Frågan om att lyfta minoriteternas rättigheter som programpunkter togs upp av de två konferensansvariga i respektive programgrupp, men inga riktade programpunkter genomfördes.

Frågeställning 2

Högskoleverket fick i juni 2010 ett uppdrag att föreslå åtgärder för hur Sverige på ett bättre sätt kan uppfylla åtagandena i Europarådets minoritetskonventioner vad gäller tillgången på lärare som kan undervisa i och på de nationella minoritetsspråken (U2010/3886/UH). I uppdraget ingår att göra en översyn av högskoleutbildningar i de nationella minoritetsspråken. Det ingår även att i genomförandet samråda med ett antal berörda myndigheter och representanter för de nationella minoriteterna.

I maj 2011 fick Högskoleverket ett tilläggsuppdrag som stipulerade att förslagen om en förbättrad läraryrkesförhållning inte får innebära förändringar i förskolläro- och lärarutbildningen eller i behörighetsreglerna för dessa utbildningar. Tilläggsuppdraget utökade även det ursprungliga uppdraget med ett europeiskt perspektiv; att Högskoleverket i sitt arbete ska beakta goda exempel och erfarenheter från andra europeiska länders arbete för att säkra lärartillgången i de nationella minoritetsspråken (dnr U2011/2579/UH och U2011/1544/UH). Uppdragen ska redovisas senast den 31 oktober 2011.

Högskoleverket har under det gångna året genomfört samråd med representanter för samtliga nationella minoritetsgrupper: de sverigefinska, judiska, romska, samiska och tornedalska minoriteterna. Vidare har verket samrått med myndigheter vilkas uppdrag rör de nationella minoriteterna och tagit del av utredningar och rapporter inom uppdragets område. En expertgrupp har också stöttat arbetet med uppdraget. Högskoleverkets utredare har vidare besökt de lärosäten som har nationellt ansvar för att erbjuda utbildning i de nationella minoritetsspråken respektive särskilt uppdrag att erbjuda lärarutbildning i finska, meänkieli och samiska. Ett arbete har genomförts för att identifiera goda exempel och erfarenheter i andra europeiska länder vad gäller läraryrkesförhållningen i de nationella minoritetsspråken.

Högskoleverket har haft som ambition att genomföra uppdraget utifrån ett helhetsperspektiv som syftar till en långsiktig förbättring av tillgången på lärare i de nationella minoritetsspråken.

Frågeställning 3

Högskoleverket har under 2011 initierat och medverkat vid två olika möten om samverkan kring samråd mellan Sveriges olika skol- och utbildningsmyndigheter. Det arbetet har lett fram till att Högskoleverket tillsammans med Skolverket, Skolinspektionen, Myndigheten för yrkeshögskolan och Specialpedagogiska skolmyndigheten kommer att ha gemensamma samråd med minoritetsgrupperna vid tre mötesdagar under hösten 2011.

Vi har valt samma datum som Sametinget och Länsstyrelsen i Stockholms län för att ytterligare underlätta för minoritetsföreträdarna att medverka vid dessa möten. Vi har tagit hjälp av dessa två

myndigheter med urvalet av företrädare. Ett kriterium har varit att organisationerna ska ha statsbidrag, men de bestämmer själva vilka som ska företräda dem på samråden.

Frågeställning 4

Ansvar för Högskoleverkets minoritetspolitiska arbete ligger hos universitetskanslern och hos avdelningscheferna via ledningsgruppen. Ärendet bereds av en ansvarig handläggare som har tillgång till en arbetsgrupp, vars sammansättning varierar utifrån vilken delfråga som är i fokus.

Frågeställning 5

Den 13 december 2010 hölls seminariet ”Romers rätt – en strategi för romer i Sverige” med dåvarande ordföranden för utredningen Maria Leissner för medarbetarna på Högskoleverket. Det var en uppföljning av ett tidigare seminarium om minoritetsspråkens ställning i Sverige med Lennart Rohdin, Länsstyrelsen i Stockholms län. Detta seminarium var det tredje om nationella minoriteter och har syftat till att skapa en större medvetenhet hos myndighetens anställda.

Med dessa svar har Högskoleverket rapporterat in sin uppföljning av år 2 om myndighetens insatser i den egna verksamheten utifrån det minoritetspolitiska målet.

Beslut i ärendet har fattats av universitetskanslern Lars Haikola efter föredragning av informatören Ann Sofie Fredriksson i närvaro av stabschefen Lennart Ståhle och informationschefen Eva Ferndahl.

Lars Haikola

Ann Sofie Fredriksson